

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Затверджено:

_____

Голова Приймальної комісії, ректор

В.С.Бакіров

ПРОГРАМА
фахових вступних екзаменів
з іноземних мов
на освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”
за напрямом 0305 “Філологія”
спеціальність 8.02030304 “Переклад”
(заочне відділення)

Затверджено:

Вченою радою факультету іноземних мов
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна
Протокол № 2 від 21.02.2014 р.

Голова Вченої ради

В.Г. Пасинок

Харків, 2014

Факультет іноземних мов

Структура

фахового вступного екзамену

на освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”

за напрямом 0305 “Філологія”

спеціальність 8.02030304 “Переклад” (заочне відділення)

Фаховий вступний екзамен з іноземної мови на рівень “Магістр” складається з теоретичної і практичної частин. Теоретична частина іспиту перевіряє знання з порівняльної граматики та порівняльної лексикології іноземної мови за тестами множинного вибору по 15 питань з кожної теоретичної дисципліни.

Практична частина екзамену включає фаховий переклад без словника з іноземної мови на українську тексту обсягом 1600 друкованих одиниць.

Декан факультету

іноземних мов

В.Г.Пасинок

Програма з курсу "Порівняльна лексикологія англійської та української мов"

Тема 1. Лексикологія як одна із лінгвістичних дисциплін. Предмет, методи, базові поняття лексикології зв'язок лексикології із іншими лінгвістичними дисциплінами. Етимологічний склад мови. Споконвічні слова та запозичення. Класифікація та характерні риси споконвічних слів в англійській та українській. Етимологічний склад англійської та української мов. Способи та шляхи запозичень, типи запозичених слів, критерії запозичень. Асиміляція запозичень, типи асиміляцій. Етимологічний склад англійської та української мов. Джерела запозичень в англійській та українській

Тема 2. Словотвір в англійській та українській. Морфеми, типи морфем, принципи морфемного аналізу. Дериваційний аналіз слова. Проблема словотвору. Словотвір в англійській та українській. Продуктивні способи словотвору. Деривація: афіксація (префіксація, суфіксація), конверсія. Словотвір в англійській та українській. Продуктивні способи словотвору. Словоскладення, класифікації складних слів. Словотвір в англійській та українській. Інші способи словотвору

Тема 3. Семасіологія. Поняття значення. Підходи до поняття значення. Типи значень. Семасіологія. Типи значень у морфемах. Зміна значення. Полісемія в англійській та українській. Типи контекстів. Семасіологія. Омонімія, синонімія, антонімія в англійській та українській. Поняття "семантичного поля"

Тема 4. Фразеологія. Вільні та стійкі словосполучення. Вільні словосполучення в англійській та українській. Фразеологія. Поняття фразеологічних одиниць в англійській та українській. Класифікації фразеологічних одиниць. Фразеологія. Шляхи утворення фразеологічних одиниць. Прислів'я та приказки як прошарок фразеології.

Програма з курсу

"Порівняльна граматики англійської та української мов"

Тема 1. Морфологія. Ізоморфні та аломорфні характеристики частин мови в англійській та українській мовах. Типи значень та типи морфем в англ. та укр. мовах. Критерії виділення частин мови. Повнозначні (іменника, прикметника, прислівника, числівника) та неповнозначні частини мови.

Тема 2. Морфологія. Ізоморфні та аломорфні характеристики дієслова в англійській мовах. Семантичні та граматичні класифікації дієслів. Категорії стану, виду, часу, способу, порядку, особи та числа.

Тема 3. Синтаксис словосполучення. Типи словосполучень за структурою та типом синтаксичних зв'язків в англійській та українській мовах.

Тема 4. Синтаксис речення. Структурно-семантичні та прагматичні типи речень в англійській та українській мовах. Проте речення. Головні та другорядні члени речення. Складні речення.

Програма підготовки до фахового перекладу з англійської мови

Підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» за напрямом філологія передбачає вміння здійснювати письмовий переклад як з рідної мови (української) на іноземну (англійську), так і навпаки.

З цією метою у студентів мають бути сформовані фонові знання щодо найголовніших понять у суспільно-політичній, економічній та юридичній галузі. Студенти мають володіти навичками письмового перекладу без словника в межах текстів зазначеної тематики. При цьому увага приділяється видам перекладу та засобам досягнення передачі змісту повідомлення іноземною мовою засобами рідної мови і навпаки.

Для цього здійснюється ознайомлення студентів із загальним поняттям щодо системи найголовніших понять у суспільно-політичній, економічній та юридичній галузі, засвоєння студентами відповідної термінології, розвиток фахових навичок та умінь майбутніх перекладачів.

Після проходження даної підготовки студенти повинні **знати**: найголовніші поняття в суспільно-політичній, економічній та юридичній галузі, їх термінологію, значення і сферу вживання, типові проблеми, що виникають під час галузевого перекладу, типи, види перекладу і засоби досягнення передачі змісту повідомлення іноземною мовою засобами рідної мови і навпаки у суспільно-політичній, економічній та юридичній галузі; **вміти**: перекладати у двосторонньому режимі як з рідної мови (української) на іноземну (англійську), так і навпаки тексти у суспільно-політичній, економічній та юридичній галузі.

Суспільно-політичний блок

1. Міжнародні організації.

Тема 1. Організація Об'єднаних Націй

Тема 2. Європейський союз. Частина 1.

Тема 3. Європейський союз. Частина 2.

Тема 4. Організація з безпеки і співробітництва в Європі

2. Міжнародні організації.

Тема 1. Північно-Атлантичний Союз

Тема 2. Асоціація Країн Південно-Східної Азії

Тема 3. Світова Організація Торгівлі

Тема 4. Міжнародний Валютний Фонд

3. Система державного управління США.

Тема 1. Конституція США

Тема 2. Повноваження президента

Тема 3. Функції міністерств

Тема 4. Законодавча влада

4. Система державного управління США

Тема 1. Судова гілка влади

Тема 2. Місцевий уряд США

Тема 3. Роль громадянина

Економічний блок

1. Економіка США.

Тема 1. Структура економіки

Тема 2. Умови економічного зростання

Тема 3. Інфляція та конкуренція

Тема 4. Промислове виробництво та послуги

2. Економіка США.

Тема 1. Інвестування

Тема 2. Зайнятість та продуктивність

Тема 3. Експорт та імпорт

Юридичний блок

1. Юридична система США

Тема 1. Види права в США

Тема 2. Судова система США

Тема 3. Цивільне судочинство США

Рекомендована література з порівняльної лексикології

Базова

1. Антрушина Г.Б., Афанасьєва О.В., Морозова Н.Н. Лексикологія англійського мови: Учеб. посібник для студентів. -М.: Дрофа, 1999. - 288 с.
2. Арнольд И.В. Лексикологія сучасного англійського мови: Учеб. для ун-ов и фак-ов ин. яз. - 3-е изд., М: Высш. шк., 1986. - 295 с.
3. Rayevskaya M.M. English lexicology. Kiev, 1979.

Допоміжна

1. Никитин М.В. Основы лингвистической теории значения: Уч. пособие. - М.: Высшая школа, 2003. - 168 с.
2. Кубрякова Е.Г. Язык и знание. - М. : Школа «Языки славянских культур», 2004.
3. Кунин А.В. Английская фразеология. -М.: Высшая школа, 1981.
4. Попова З.Н., Стернин И.А. Язык и национальная картина мира. - Воронеж, 2003.-60 с.
5. Роль человеческого фактора в языке. Язык и картина мира. Отв. ред. Б.А. Серебренников. МЛ, 1988. - 216 с.

Інформаційні ресурси

1. Cambridge Dictionary online: <http://dictLonary.cambridge.org/>
2. Longman English Dictionary online: <http://www.ldoceonlLne.com/>
3. Merriam-Webster online dictionary: <http://www.merriam-webster.com/>
4. Dictionary.com: <http://dictionary.reference.com/>
5. One Look Dictionary Search (definitions): <http://www.onelook.com/>
6. Macmillan English Dictionary and Thesaurus: <http://www.macm i^l \ jnciictionary.com/>
7. Thesaurus. Com: <http://thesaurus.reference.com/>
8. Oxid Thesaurus Dictionary: <http://thesaurus.reference.com/>
9. Google Battle: <http://googlebattle.com/>
10. Wordia: <http://w.w ordia.com/>
11. Online Etymology Dictionary: <http://www.etymonline.com/>
12. Online English Thesaurus: <http://www.lingvozone.com/free-online-thesaurus>

Рекомендована література з порівняльної граматики

Базова

1. Blokh M.Y. Л Course in Theoretical English Grammar. - М, 1983, 2000. – 383 р.
2. Volkova L.M. Theoretical Grammar of English: Modern Approach. – К: Освіта України, 2009. – 253 р.

3. Иванова И.П., Бурлакова В.В., Почепцов Г.Г. Теоретическая грамматика английского языка. – М., 1981. – 285 с.
4. Морозова И.И., Паповянец Э.Г. Методические указания и задания для самостоятельной работы по курсу теоретической грамматики: Морфология. – Харьков, 1989.-32 с.
5. Морозова О.І., Паповянец Е.Г. Методичні вказівки та матеріали до курсу теоретичної граматики сучасної англійської мови (морфологія) для студентів 4 курсу факультету іноземних мов. - Харків, 2000. — 48 с

Допоміжна

1. Vocharova M.V. Theoretical English Grammar. Part. 1: Morphology. – Изд-во Воронежского госуниверситета, 2007. - 47 с.
2. Khlebnikova I.B. Essentials of English Morphology. - М., 1994. -90 p.
3. Rayevska N.M. Modern English Grammar. - К., 1976. - 304 с
4. Valeika L., Buitkiene J. An Introductory Course in Theoretical English Grammar. -Vilnius, 2003. - 136 p.
5. Кобрина Н.А., Болдырев Н.Н., Худяков А.А. Теоретическая грамматика современного английского языка. - М.: Высшая школа, 2007. - 368 с.

Інформаційні ресурси

Матеріали веб-сайту englishtips.org.

Рекомендована література з курсу практики перекладу

Базова

1. Ребрій О.В. Міжнародні організації. Посібник для студентів вищих закладів освіти (філологічні спеціальності та фах “Переклад”). – Вінниця: Поділля-2000, 2005. – 332 с.
2. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Ребрій О.В., Ліпко І.П., Ярошук І.П. Переклад англомовної громадсько-політичної літератури. Система державного управління США. Посібник для студентів вищих закладів освіти (філологічні спеціальності та фах “Переклад”). – Вінниця: Нова книга, 2006. – 400 с.
3. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Пенькова І.О., Ярошук І.П. Переклад англомовної економічної літератури. Економіка США. Посібник для студентів вищих закладів освіти (філологічні спеціальності та фах “Переклад”). – Вінниця: Нова книга, 2005. – 496 с.
4. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Іванко Ю.П., Ліпко І.П. Переклад англомовної юридичної літератури. Посібник для студентів вищих закладів освіти (філологічні спеціальності та фах “Переклад”). – Вінниця: Нова книга, 2007. – 720 с.

Допоміжна

1. Балла М.І. Англо-український словник: У 2 т. – К.: Освіта, 1996. – Т.1. – 752 с. – Т.2. – 712 с.

2. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна-Болонья-Саламанка-Прага-Берлін) / Упорядники: Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В., Бабин І.І. – Тернопіль: Вид-во „Економічна думка” ТАНГ, 2003 р. – 60 с.
3. Вища освіта України і Болонський процес// Навчальна програма. – Київ – Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В.Гнатюка, 2004. – 18 с.
4. Журавський В.С., Згуровський М.З. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти. – К.: ІВЦ Політехніка, 2003. – 200 с.
1. Карабан В.І. Переклад англійської наукової та технічної літератури. Посібник для студентів вищих закладів освіти (філологічні спеціальності та фах “Переклад”). – Вінниця: Нова книга, 2006. – 512 с.
5. Матеріали науково-практичного семінару „Кредитно-модульна система підготовки фахівців у контексті Болонської декларації”. – Львів, 21-23 листопада 2003. – Львів: Львівська політехніка. – 111 с.
6. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003 – 2004 рр.) / За редакцією В.Г. Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабин. – Тернопіль: ТДПУ імені В. Гнатюка, 2004. – 147 с.
7. Ребрій О.В. Перекладацький скоропис: Посібник для навчання усного послідовного перекладу з англійської мови /Під ред. д.п.н. Л.М. Черноватого та д.ф.н. В.І. Карабана. – Вінниця: Поділля-2000, 2002. – 112 с.

10.2. Інформаційні ресурси

1. www.accreditation-council.de/
www.europa.eu.int/comm/education/recognition/

Програма з французької мови

Граматичні теми:

1. Дієслово (mode indicatif, subjonctif, conditionnel)
2. Узгодження часів
3. Іменник
4. Артикль
5. Прийменник
6. Займенник
7. Прислівник

Лексичні теми

1. Здоров'я
2. Економіка і суспільство
3. Освіта
4. Проблеми житла

Програма компаративної лексикології французької та української мов

1. Мета курсу лексикології. Лексикологія як частина мовознавства. Проблема дефініції.
2. Основні типи лексикологій: загальна, частинна, діахронічна, синхронічна. Зв'язок лексикології з граматиною, фонетикою, стилістикою та історією мови.
3. Основний словниковий фонд сучасної французької мови та його характерні особливості.
4. Проблема слова. Функції слова.
5. Мотивовані та немотивовані слова. Фонетична і граматична характеристика слів французької та української мов.
6. Шляхи збагачення французької лексики. Змінення значення слова. Основні засоби переосмислення значень.
7. Полісемія. Семантична структура полісемічних слів у французькій та українській мовах. Омоніми.
8. Метафора та метонімія. Табу та евфемізми. Літота та гіпербола.
9. Розширення та звуження значення слова. "Покращення" та "погіршення" значення слова.
10. Словотворення в сучасній французькій та українській мовах. Основні типи словотворення. Дериація. Конверсія.
11. Словотворення в сучасній французькій та українській мовах. Верлан. Скорочення.
12. Запозичення як відображення культурно-історичних зв'язків між народами. Асиміляція запозичень. Типи запозичень.
13. Фразеологія сучасної французької та української мов. Класифікація фразеологічних одиниць. Структурні типи фразеологічних одиниць.
14. Лексикографія. Характеристика найважливіших типів словників.

Програма компаративної теоретичної граматики французької та української мов

1. Характеристика основних напрямів в зарубіжній лінгвістиці.
2. Мова та мовлення. Актуалізація.
3. Асиметрія в граматиці.
4. Основні граматичні одиниці.
5. Слово.
6. Лексичне та граматичне значення слова.
7. Класифікація частин мови.
8. Іменник.
9. Артикль та детермінативи.
10. Прикметник.
11. Займенник.
12. Дієслово.
13. Прислівник.
14. Прийменник.
15. Сполучник.
16. Частки та слова-фрази.
17. Вигуки.
18. Теорія речення.
19. Просте речення.
20. Складне речення.
21. Типи підрядних речень.

Програма компаративної стилістики французької та української мов

1. Становлення стилістики як науки. Предмет вивчення загальної та компаративної стилістики.
2. Стилiстичне значення. Мови та стилі. Функціональні стилі французької та української мов.
3. Розмовний стиль французької та української мов.
4. Особливості фонетики, граматики, лексики та синтаксису розмовного стилю.
5. Стилiстична диференціяція французької та української лексики.
6. Стилiстично нейтральна лексика. Слова, що належать до спеціальної термінології.
7. Стилiстичний аспект термінів, що належать до різних рівнів лексики.
8. Неологізми. Слова, що належать до аргю. Запозичення з інших мов.
9. Вибір та використання мовних засобів. Синоніми.
10. Тропи та фігури.
11. Класифікація функціональних стилів французької та української мов. Порівняльний аналіз.

Програма з практики перекладу французької мови

Підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» за напрямом філологія передбачає вміння здійснювати письмовий переклад як з рідної мови (української) на іноземну (французьку), так і навпаки.

В результаті проходження даного курсу, студент повинен знати: найголовніші поняття економічної системи Франції, банківської справи, структури та діяльності французьких підприємств; термінологію даних галузей, її значення й сферу вживання; типові проблеми, що виникають під час галузевого перекладу; типи, види перекладу й засоби досягнення передачі змісту повідомлення іноземною мовою засобами рідної мови і навпаки у галузях, що вивчаються; та вміти: перекладати у двосторонньому режимі (з французької мови на українську та з української мови на французьку) тексти, що відносяться до економічної системи Франції, її підприємств, банківської системи, в усній (послідовний переклад і переклад з аркуша) та письмовій формах.

Тематичне наповнення курсу:

Банківська система

Діловодство

Французькі підприємства

Відділ покупок, продаж

Бухгалтерія

Транспорт

Пошта

Страхування

Реклама

Імпорт, експорт, митниця

Біржа, податки, профспілки

Торгівельно-промислові палати

Франція і франкофонія у світі

Соціально-економічна панорама Франції

Міжнародний обмін Франції з країнами ЄС

Прийом на роботу у Франції

Кадри французьких підприємств

Види підприємств у Франції

Виробництво/Галузі французького права

Маркетинг і реклама/ Джерела французького права

Продаж/Державний устрій Франції

Фінансова система підприємства/ Суди Франції

Життя підприємства/Адміністративна судова система Франції

Банківська система/Працівники юридичної галузі Франції

Рекомендована література

Компаративна граматики французької та української мов

1. Андриевская А.А. Синтаксис современного французского языка / А.А. Андриевская. – К. : Вища школа, 1973. – 203 с.
2. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка / Пер. с франц. Е.В.Вентцель и Т.В.Вентцель. – М. : Изд-во иностранной литературы, 1955. – 416 с.

3. Басманова А.Г. Синтаксис предложения французского языка / А.Г. Басманова, А.Н. Тарасова. – М : Высшая школа, 1986. – 208 с.
4. Васильева Н.М. Французский язык. Теоретическая грамматика. Морфология. Синтаксис / Н.М. Васильева, Л.П. Пицкова. – М. : Лист Нью, 2004. – 416 с.
5. Гак В.Г. Теоретическая грамматика французского языка / В.Г. Гак. – М. : Добросвет, 2000. – 832 с.
6. Илия Л.И. Синтаксис современного французского языка. Теоретический курс / Л.И. Илия. – М. : Наука, 1962. – 384 с.
7. Илия Л.И. Пособие по теоретической грамматике французского языка / Л.И. Илия. – М. : Высшая школа, 1979. – 215 с.
8. Реферовская Е.А. Теоретическая грамматика французского языка / Е.А. Реферовская, А.К. Васильева. – Ч. 2. Синтаксис простого и сложного предложений. – М. : Просвещение, 1983. – 334 с.
9. Штейнберг Н.М. Грамматика французского языка. Часть I. Морфология и синтаксис частей речи / Н.М. Штейнберг. – Ленинград : Просвещение, 1972. – 342 с.
10. Frontier A. La grammaire du français / A. Frontier. – P. : Belin, 1997. – 751 p.
11. Grammaire Larousse du français contemporain / Chevalier J.-C., Blanche-Benveniste C., Arrive M., Peytard J.-P. – P. : Librairie Larousse, 1964. – 485 p.
12. Grevisse M. Le Bon Usage. Grammaire française avec des Remarques sur la langue française d'aujourd'hui / M. Grevisse. – P. : Duculot, 1986. – 1520 p.
13. Riegel M. Grammaire méthodique du français / M. Riegel, Ch. Pellat J.-, R. Rioul. – P. : Presses Universitaires de France, 1994. – 646 p.
14. Wagner R.L. Grammaire du français classique et moderne / R.L. Wagner, J. Pinchon. – P. : Hachette, 1967. – 640 p.

Компаративна стилістика французької та української мов

1. Балли Ш. Французская стилістика. – М., 2001. – 325 с.
2. Морен М., Тетеревникова Н. Стилистика современного французского языка. – М., 1970. – 261с.
3. Хованская З., Дмитриева Л. Стилистика французского языка. – М., 1991. – 395с.
4. Долинин К. Стилистика современного французского языка. – М., 1987. – 289с.
5. Потоцкая Н. Стилистика современного французского языка. – М., 1974. – 401с.

Компаративна лексикологія французької мови

1. Критская О.В., Морен М.К. Сборник упражнений по лексикологии французского языка. – Л., 1967.
2. Лопатникова Н.Н., Мовшович Н.А. Лексикология современного французского языка (на французском языке). – М., 1982.

3. Методические указания и задания для самостоятельной работы по дисциплине “Лексикология современного французского языка”(составитель Джандоева П.В.). – Харьков, 1990.
4. Тимескова И.Н. Сборник упражнений по лексикологии (на французском языке). – Л., 1971.
5. Тимескова И.Н., Тархова В.А. Лексикология современного французского языка (на французском языке). – Л., 1967.
6. Eterstein C., Lesot A. Pratique du français. – Paris, 1986.
7. Музейник І.В. Лексикологія сучасної французької мови. Навчально-методичний посібник для студентів заочного відділення факультету іноземних мов. – Харків, 2006.

Практика перекладу французької мови

1. Дробязко О.Є. Ділова французька мова. Посібник для студентів факультету іноземних мов. Частина 1 / О.Є. Дробязко. – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2000. – 72 с.
2. Дробязко О.Є. Ділова французька мова. Посібник для студентів факультету іноземних мов. Частина 2 / О.Є. Дробязко. – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2000. – 74 с.
3. Справи бізнесу французькою мовою: Навчальні матеріали. Частина перша, укладачі: Григор'єв М.В., Дробязко О.Є. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. – 88 с.
4. Справи бізнесу французькою мовою: Навчальні матеріали. Частина друга, укладачі: Григор'єв М.В., Дробязко О.Є. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. – 76 с.

Програма з німецької мови

Граматичні теми, що акцентуються під час іспиту:

1. Infinitiv Passiv (інфінітив пасивного стану)
2. Satzreihe (складнопідрядне речення)
3. Satzgefüge (складносурядне речення)
4. Zeitformen (форми часу)
5. Indikativzeitformen (форми часу в дійсному способі)
6. Konjunktivzeitformen (форми часу в умовному способі)
7. Konjunktiv in der indirekten Rede, Konjunktiv I (умовний спосіб у непрякій мові, кон'юнктив I)
8. Konjunktiv II (кон'юнктив II)
9. Rektion der Verben (управління дієслів)

Лексичні теми, що акцентуються під час іспиту:

1. Die Europäische Union (Європейський Союз)
2. Die Vereinten Nationen (Об'єднані нації)
3. Verfassung und Staatsaufbau der BRD (Конституція та устрій ФРН)
4. Deutschland – Land und Kultur (Німеччина – країна та культура)
5. Verfassung und Staatsaufbau der Ukraine (Конституція та устрій України)
6. Staatsorgane und Wirtschaft der Ukraine (Державні органи управління та економіка України)

Програма курсу з дисципліни

«Порівняльна лексикологія німецької мови»

Тема 1. Лексикологія як розділ мовознавства і як навчальна дисципліна. Порівняльна лексикологія.

- 1.1. Предмет лексикології – вчення про словниковий склад мови.
- 1.2. Теоретичне та практичне значення лексикології.
- 1.3. Лексикологічні напрями.
- 1.4. Розділи лексикології.
- 1.5. Лексикологія та лексикографія.

- 1.6. Взаємозв'язок лексикології з лінгвістичними дисциплінами.
- 1.7. Методологічні принципи порівняльної лексикології.

Тема 2. Слово як основна номінативна одиниця мовної діяльності

- 2.1. Поліфункціональність слова.
- 2.2. Слово як єдність звучання та значення.
- 2.3. Формальна структура слова.
- 2.4. Особливості фонетичного оформлення німецького та українського слова.
- 2.5. Морфологічна структура німецького та українського слова.

Тема 3. Лексичне значення слова

- 3.1. Екстралінгвістичні та інтралінгвістичні етапи формування семантичної структури слова.
- 3.2. Визначення семантики слова на основі теорії відображення.
- 3.3. Денотативні, сигніфікативні та конотативні компоненти лексичного значення.
- 3.4. Конфігурація семем як один із способів об'єктивації лексичного значення.
- 3.5. Способи номінації у сучасній німецькій та українській мові.
- 3.6. Первинна та вторинна номінація.
- 3.7. Мотивовані та немотивовані знаки. Найменування за ознакою. Внутрішня структура слова.

Тема 4. Синтагматичні зв'язки слів у лексико-семантичній системі мови

- 4.1. Лінійний характер синтагматичних зв'язків лексичних одиниць.
- 4.2. Валентність та дистрибуція.
- 4.3. Лексико-семантична сполученість слів.
- 4.4. Характеристика словників валентності та дистрибуції німецьких та українських дієслів, іменників та прикметників.

Тема 5. Парадигматичні зв'язки слів у лексико-семантичній системі мови

- 5.1. Парадигматичні відносини та метод субституції.
- 5.2. Синоніми та їх типи: ідеографічні, стилістичні синоніми, територіальні чи регіональні дублети. Синонімічні ряди та їх структура. Системний характер синонімів, співвідношення синонімії та полісемії, синонімії та антонімії, поповнення синонімічних рядів завдяки запозиченням та діалектичним словам.
- 5.3. Антоніми та їх типи: різнокореневі, однокореневі, внутрішньослівні, контрадикторні, контрарні, комплементарні.
- 5.4. Гіперонімічні відношення між словами. Співвідношення гіперонімів та гіпонімів у складі лексично-семантичних груп та тематичних рядів. Семантичні поля та лексико-семантичні групи.

Тема 6. Епідигматичні зв'язки слів у лексико-семантичній системі мови

- 6.1. Багатозначність як діахронне явище

6.2. Лексична омонімія та засоби її відмежування від багатозначності

Тема 7. Семантична деривація або змінювання значення слова

7.1. Екстралінгвістичні та інтралінгвістичні причини зміни слова.

7.2. Типи семантичної деривації: генералізація, спеціалізація, значення, найменування.

7.3. Асоціативні типи переносу найменування: метафора, метонімія, евфемізм. Лексико-семантична система та процеси семантичної деривації.

Тема 8. Словотвір як відносно самостійна дисципліна

8.1. Становлення вчення про словотвір як окремої галузі лінгвістичної науки.

8.2. Зв'язки словотвору з граматикою, лексикологією, стилістикою, лінгвістикою тексту.

8.3. Словотворчі одиниці: дериват, словотворча пара, словотворчий тип, словотворчий ланцюжок, словотворча парадигма, словотворче гніздо, словотворчий ряд, словотворча категорія.

8.4. Методи словотворчого аналізу. Словотворчий та морфемний аналізи. Аналіз за безпосередньо складовими. Трансформаційний аналіз. Словотворче моделювання. Семантичний аналіз дериватів. Внутрішня валентність слова.

Тема 9. Рухомість лексико-семантичної системи німецької мови у порівнянні з українською

9.1. Характерні риси словникового складу: наявність центру та периферії, взаємодія постійних та тимчасових компонентів, різноманітність семантичних відносин між компонентами, системний характер, постійний кількісний ріст.

9.2. Неологізми та архаїзми.

Тема 10. Лексичні запозичення в німецькій та українській мові

10.1. Соціальні та лінгвістичні причини запозичень.

10.2. Фонетична, графічна, граматична, лексична асиміляція запозичень.

10.3. Хронологічна періодизація латинських, французьких, слов'янських, італійських, англійських запозичень.

10.4. Інтернаціональна лексика у сучасній німецькій та українській мові. Особливості розвитку лексичних запозичень у сучасній німецькій та українській мові.

Тема 11. Професійно-соціальна диференціація словникового складу

11.1. Характеристика професійної лексики і жаргонів.

11.2. Наукова та технічна термінологія як особливий вид професійної лексики. Сутність терміну, співвідношення професійної лексики, жаргонів та термінології, способи творення спеціальних термінів, запозичена термінологія.

11.3. Мовна характеристика певних соціальних та вікових груп. Сучасний молодіжний жаргон. Модні слова. Арго та його соціальне коріння.

11.4. Співвідношення загальнословникового складу та спеціальної лексики.

Тема 12. Територіальна диференціація словникового складу німецької та української мов.

12.1. Національні варіанти німецької мови. Уніцентричність української мови.

12.2. Загальна характеристика мови ФРН, австрійського та швейцарського варіантів німецької мови.

12.3. Поняття територіальної диференціації. Соціолінгвістичні причини виникнення територіальних розбіжностей в лексиці німецької та української мови.

12.4. Співвідношення літературної мови та діалектів. Процес запозичення діалектів в літературній мові.

12.5. Роль територіальних варіантів в збагаченні лексики німецької та української мови. Провідні тенденції розвитку територіальних варіантів. Територіальні дублети і територіальні синоніми.

Тема 13. Загальні проблеми фразеології

13.1. Предмет, завдання і місце фразеології в сучасному мовознавстві.

13.2. Методи дослідження фразеології.

13.3. Вільні словосполучення та їх лексикалізація. Проблема стійкості та ідіоматичності мовних утворень.

13.4. Стійкі словосполучення і фразеологічні одиниці. Межі фразеології.

13.5. Проблеми класифікації фразеологічних одиниць.

13.6. Семантичні опозиції фразеологічних та лексичних одиниць (фразеологічна синонімія фразеологічна полісемія – лексична полісемія фразеологічна антонімія – лексична антонімія).

Тема 14. Спирні питання фразеології та її текстотвірні потенції

14.1. Основні типи фразеологічних одиниць сучасної німецької та української мови та їх коротка характеристика: дієслівні фразеологічні одиниці, парні слова, компаративні сполучення, запозичена фразеологія.

14.2. Специфіка "крилатих" слів, приказок, прислів'їв. Стійкі словесні комплекси, що знаходяться за межами фразеологічного фонду лексичні єдності, фразеологізовані утворення, аналітичні конструкції, типові граматико-стилістичні конструкції.

14.3. Проблема структурно-семантичного моделювання фразеологічних одиниць.

14.4. Стилістичне використання фразеологізмів в художній літературі та публіцистиці.

Тема 15. Лексикографія

15.1. Принципи лексикографії.

15.2. Характеристики окремих типів словників. Парадигматичні словники. Синтагматичні словники. Епідигматичні словники. Перекладні словники

Програма курсу з дисципліни

«Порівняльна граматики німецької мови»

Тема 1. Морфологія

- 1.1 Морфологічний склад граматичних класів слів німецької та української мов. Проблема частин мови.
- 1.2 Іменник як граматичний клас. Артиклі.
- 1.3 Семантико-структурні класи дієслів в німецькій мові. Неособові форми.
- 1.4 Граматичні категорії дієслова в українській та німецькій мові.
- 1.5 Дієслово. Категорія способу. Непряма мова. Поняття модальності. Категорія стану.
- 1.6 Прикметник та його граматичні категорії. Числівник. Прислівник.

Тема 2. Синтаксис.

- 2.1 Синтаксичні категорії. Види зв'язку у реченні та засоби їх вираження в німецькій та українській мові.
- 2.2 Речення, його головні і другорядні члени. Типи присудку. Засоби вираження підмету.
- 2.3 Типи речень. Просте та складне речення. Типи складних речень.
- 2.4 Складносурядне речення. Сполучники сурядності.
- 2.5 Складнопідрядне речення. Сполучники підрядності. Комплекс речень.
- 2.6 Роль порядку слів у німецькій та українській мові. Прямий та зворотний порядок слів.

Практика перекладу німецької мови

Метою навчальної дисципліни є забезпечення розвитку перекладацької компетенції студента. Завдання даної навчальної дисципліни полягає у набутті та розвитку студентами вмінь та навичок, які надаватимуть йому можливість здійснювати усні та письмові види перекладу, а також мовних, лінгвокраїнознавчих та культурологічних знань, які необхідні для формування та розвитку перекладацької компетенції.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати: способи та методи перекладу з німецької мови, основні перекладацькі трансформації та відповідну термінологію, необхідну для перекладу суспільно-політичних, економічних, публіцистичних та художніх текстів;

вміти: знаходити найбільш адекватні та точні способи та засоби перекладу для передачі змісту, здійснювати усний послідовний та письмовий переклад текстів суспільно-політичної, економічної тематики, а також публіцистичних та художніх текстів.

Суспільно-політичний блок

1. Лінгвокраїнознавчі тексти: Загальні відомості про німецькомовні країни: Швейцарія, Австрія, Люксембург, Ліхтенштейн. Німецька мова та форми її існування. Економічне та соціальне становище ФРН та німецькомовних країн.
2. Переклад публіцистичних текстів. Розповсюдження засобів масової інформації в Німеччині та Україні. ЗМІ – як засіб формування суспільної думки.
3. Складності перекладу текстів політичної спрямованості.

Спеціальний блок

1. Оформлення документів та ділове листування: Структура ділового листа. Типи ділового листування. Особливості оформлення ділового листа.
2. Лексичні та граматичні особливості перекладу економічних текстів. Економічна термінологія та фразеологія. Німеччина – гроші та банки.
3. Лексичні та граматичні особливості перекладу спеціальних текстів (наукові тексти). Переклад складних граматичних конструкцій. Уживана лексика, що застосовується на конференціях.
4. Лексичні та граматичні особливості перекладу спеціальних текстів: юридичні тексти. Загальноживана лексика та фразеологізми в юридичних текстах.
5. Лексичні та граматичні особливості перекладу спеціальних текстів: медичні тексти. Переклад складних граматичних конструкцій. Переклад термінологічного шару лексики.

Список рекомендованої літератури

Лексикологія:

Базова

1. Степанова М. Д., Чернышева И.И. Лексикология современного немецкого языка. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Высшая школа, 2003. – 272 с.
2. Искоз А. М., Ленкова А.Ф. Лексикология немецкого языка. – 3-е изд., испр.и доп. – Л.: Просвещение, 1970. – 296 с.
3. Огуй О.Д. Лексикологія німецької мови. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 416 с.
4. Лисиченко Л. А. Лексикологія сучасної української мови: Семантична структура слова. – Х.: Вища школа, Вид-во при ХДУ, 1977. – 114 с.

Допоміжна

5. Девкин В. Д. Практикум по лексикологии немецкого языка. – М.: Высшая школа, 1962. – 254 с.
6. Девкин В. Д. Немецкая лексикография: Учебное пособие для вузов. – М.: Высшая школа, 2005. – 670 с.

7. Ващенко В.С. Українська лексикологія. Семантико-стилістична типологія слів. – Дніпропетровськ: Вид-во ДДУ, 1979. – 127 с.
8. Волох О.Т. Сучасна українська літературна мова: Вступ. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Словотвір. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Вища школа, 1986. – 199 с.
9. Schippan Th. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. – Tübingen: Niemeyer, 1992. – 586 S.

Інформаційні ресурси

Lexikologie: Die deutsche Gegenwartssprache: Übungsbuch" -
<http://kruchenet.ru/lib/Book-10-66.html>
www.academia-moscow.ru/off-line/_books/fragment_3016.pdf
<http://www.helpforlinguist.narod.ru/lexikology.html>
uz.ref.uz/download.php?id=13380
http://www.leidykla.eu/fileadmin/Kalbotyra_3/59_3/138-146.pdf
<http://www.phil-fak.uni-duesseldorf.de/germ1/mitarbeiter/busse/mat/Liste-15-Lexikologie-1-Grundlagen.pdf>
<http://www.helsinki.fi/~lenk/Lexikologie.htm>
http://www.univie.ac.at/iggerm/Lexikologie_der_deutschen_Gegenwartssprache.pdf

Грамматика:

Базова

1. Бондаренко А.В. Функциональная грамматика. - Л., 1984.
2. Москальская О.И. Грамматика текста.
3. Абрамов Б.А. Теоретическая грамматика немецкого языка. Сопоставительная типология немецкого и русского языков. - М., 2001.
4. Сучасна українська мова під загальною редакцією Білодіда А.В.
5. Виноградов В.В. Русский язык.
6. Admoni W. Der deutsche Sprachbau - М., Л., 1966.
7. Grundzüge einer deutschen Grammatik. Autorenkollektiv - Berlin, 1981.
8. Москальская О.И. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. -МЛ, 1975.

Допоміжна

1. З.Н. Роганова. Пособие по переводу с немецкого на русский язык. -М., 1961.
2. Практический курс перевода научно-технической литературы. Коллектив авторов., - М. 1972.
3. В.П. Кривенко. Курс лекций по теоретической грамматике немецкого языка. - Х., 2002.
4. Данильченко Д.О., Кривенко В.П. Навчальні матеріали з усного послідовного перекладу. - Х., 2005.

5. V. Krivenko. Bedeutung und Gebrauch der Zeitformen im Deutschen. Charkiw., 2007.

Інформаційні ресурси

1. www.deutschland.de
2. <http://www.bmbf.de/>
3. www.germanistenverband.de
4. www.gidialog.de

Практика перекладу

Базова

1. Вступ до усного послідовного перекладу: Навчальні матеріали на основі німецької мови / Данильченко Д.О., Кривенко В.П., Прасол К.Ю. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2005. – 48 с.
2. Григорова О.В., Гарань Л.М., Салькова Л.Л. Geschäftlicher Schriftverkehr: Навчальний посібник з німецької мови. / Під заг. редакцією проф. В.В. Дайнеко. – Канів: Слянка часу, 2005. – 272 с.
3. Кияк Т.Р., Науменко А.М., Огуй О.Д. Теорія і практика перекладу (німецька мова). Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 592 с.
4. Латышев Л.К. Курс перевода (эквивалентность перевода и способы ее достижения). – М.: МО, 1981. – 248 с.

Допоміжна

5. Архипов А.Ф. Самоучитель перевода с немецкого языка на русский. – М.: Высшая школа, 1991. – 255 с.
6. Безуглая Л. Р. Анализ поэтического текста: Дополнительные материалы к курсу теории и практики перевода (немецкий язык) для студентов факультетов иностранных языков / Л.Р. Безуглая. – Х.: ХНУ имени В.Н.Каразіна, 2012. – 72 с.
7. Брандес М.П. Переводческая стилистика (немецкий язык). – М.: Высшая школа, 1988. – 127 с.
8. Деловая переписка: правила написания немецких деловых писем; типовые фразы и обороты; образцы писем и документов. Изд. 2-е, исправленное. – М.: ЭТС, 2001. – 240 с.
9. Зорівчак Р.П. Реалія і переклад. – Л., 1989.
10. Коваль А.П. Культура ділового мовлення: писемне та усне спілкування. – Київ: Вища школа, 1982. – 288 с.
11. Ковганюк С. Практика перекладу. – Харків: Наука, 1989. – 219 с.
12. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение. – М.: ЄТС, 2002. – 424 с.
13. Немецко-русский и русско-немецкий словарь «ложных друзей переводчика»/ Составил К.Г.М. Готлиб. – М.: СЭ, 1972. – 448 с.
14. Огуй О.Д. Актуальні проблеми німецько-українського перекладу. – Чернівці: Рута, 2004. – 256 с.
15. Тимченко Є.П. Порівняльна стилістика німецької та української мов. Навчальний посібник. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 240с.

Інформаційні ресурси

1. Відеокасети: „KUBUS“,
2. Аудіокасети: „DSH“, „Mit Deutsch in Europa“, „Auf neuen Wegen“.
3. CD-ROM „Marktplatz“
4. CD-ROM „Deutschland im Bild“.
5. DVD „Projekt EU-Parlament“ (KUBUS)
6. www.deutschland.de
7. www.europarl.com
8. <http://www.dw-world.de>
9. <http://www.goethe.de>
10. <http://www.wirtschaftsdeutsch.de>
11. <http://www.tatsacheneberdeutschland.de>

**Програма з курсу
"Порівняльна лексикологія китайської мови"**

1. Вступ
  - 1.1. Предмет, зміст та задачі лексикології.
  - 1.2. Лексикологія и словотворення.
  - 1.3. Лексикологія та семасіологія.
  - 1.4. Лексикологія та фразеологія.
  - 1.5. Слово як основна одиниця мови.
2. Лексикологія китайської мови.
  - 2.1. Слово та морфема.
  - 2.2. Складне слово та словосполучення.
  - 2.3. Основні характеристики китайського слова.
3. Словотворення.
  - 3.1. Складні слова підрядні.
  - 3.2. Складні слова сурядні.
  - 3.3. Складні слова вторинні.
  - 3.4. Складні слова з одиничною морфемою.
4. Напівафіксація.
  - 4.1. Напівпрефіксація. 4.2. Напівсуфіксація. 4.3. Афіксація.
5. Редуплікація.
6. Контракція.
  - 6.1. Морфемна контракція трискладових лексичних одиниць.
  - 6.2. Морфемна контракція чотирискладових лексичних одиниць.
  - 6.3. Морфемна контракція п'ятискладових лексичних одиниць.
  - 6.4. Морфемна контракція особливого типу.
7. Транспозиція.
  - 7.1. Синтаксична транспозиція.
  - 7.2. Морфологічна транспозиція.
  - 7.3. Конверсія та омонімія.
  - 7.4. Конверсія та напівафіксація.
8. Фонетичні особливості.
  - 8.1. Зміна тону.
  - 8.2. Зміна наголосу та редукція тону.
- Семасіологія.
9. Основні типи лексичних значень.
  - 9.1. Предметно-лексичне значення.
  - 9.2. Емоційно-оцінююче значення.
  - 9.3. Функціонально-стилістичне значення.
  - 9.4. Фразеологічне значення.
  - 9.5. Переносно-метафоричне значення.
10. Основні типи лексичних одиниць.
  - 10.1. Омоніми.
  - 10.2. Синоніми.
  - 10.3. Антоніми.
11. Класифікація словникового змісту.

- 11.1. Класифікація за виникненням слів.
- 11.2. Класифікація за давністю існування слів.
- 11.3. Класифікація за сферою використання.
- Фразеологія .
- 12. Класифікація фразеологізмів.
- 12.1. Структурно-семантична класифікація.
- 12.2. Функціонально-стилістична класифікація.
- 13. Фразеологічна синонімія.
- 13.1. Відтінково-змістові синоніми.
- 13.2. Експресивно-стилістичні синоніми.
- 13.3. Функціонально-стилістичні синоніми.
- 13.4. Синонімічні ряди.
- 14. Лексикографія.
- 14.1. Ключова система.
- 14.2. Графічна система.
- 14.3. Фонетична система
- 14.5. Лінгвістичні словники.
- 14.6. Комплексні словники.

Програма курсу з дисципліни
«Порівняльна граматики китайської мови»
Тема 1. МОРФОЛОГІЯ

- 1.1 Слова і способи їх утворення
- 1.2 Загальні відомості про частини мови
  - 1.2.1 Іменник
    - Значення і функції іменника
    - Класи іменників
    - Суфікси іменників
    - Граматичні особливості
  - 1.2.2 Прикметник
    - Значення і функції прикметника
    - Класи прикметників
    - Граматичні особливості
  - 1.2.3 Числівник
    - Значення і функції числівника
    - Класи числівників
    - Граматичні особливості
    - Китайська система рахунку
    - Правила запису чисел ієрогліфами
    - Особливості вживання числівника «два»
    - Дроби
    - Приблизний рахунок
  - 1.2.4 Займенник
    - Значення і функції займенника
    - Класи займенників

- Граматичні особливості

1.2.5 Дієслово

- Значення і функції дієслова
- Класи дієслів
- Суфікси дієслів
- Граматичні особливості
- Видо-часові форми дієслова

1.2.6 Прислівник

- Значення і функції прислівників
- Класи прислівників
- Граматичні особливості

1.3. Частки мови

1.3.1 Прийменники

1.3.2 Післялоги

- Значення і функції
- Розряди післялогів

1.3.3 Сполучники

- Значення і функції
- Розряди (за значенням)

1.3.4 Частки

- Значення і функції
- Розряди часток

1.3.5 Класифікатори

Тема 2. СИНТАКСИС

2.1 Види речень

2.2 Типи речень

2.2.1 Просте речення

- Підмет
- Присудок
- Додаток
- Означення
- Обставина
- Зміна порядку членів речення
- Інверсія підмета
- Позиція обставини (можливі варіанти)
- Речення пасивного ладу
- Порядок членів речення

2.2.2 Складне речення

- Складносурядні речення
- Складнопідрядні речення
- Безсполучникові складні речення, що виражають умовні відносини

Тема 3. РОЗДІЛОВІ ЗНАКИ.

Програма підготовки до фахового перекладу з китайської мови

Підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» за напрямом філологія передбачає вміння здійснювати письмовий переклад як з рідної мови (української) на іноземну (китайську), так і навпаки.

З цією метою у студентів мають бути сформовані фонові знання щодо найголовніших понять у суспільно-політичній та економічній галузі. Студенти мають володіти навичками письмового перекладу без словника в межах текстів зазначеної тематики. При цьому увага приділяється видам перекладу та засобам досягнення передачі змісту повідомлення іноземною мовою засобами рідної мови і навпаки.

Після проходження даної підготовки студенти повинні **знати**: найголовніші поняття в суспільно-політичній та економічній галузі, їх термінологію, значення і сферу вживання, типові проблеми, що виникають під час галузевого перекладу, типи, види перекладу і засоби досягнення передачі змісту повідомлення іноземною мовою засобами рідної мови і навпаки у суспільно-політичній, економічній галузі; **вміти**: перекладати у двосторонньому режимі як з рідної мови (української) на іноземну (китайську), так і навпаки тексти у суспільно-політичній та економічній галузі.

Суспільно-політичний блок

1. Державна система КНР

Тема 1. Державна структура.

Тема 2 Політична система.

Тема 3 Державна система КНР.

2. Сучасні технології. Екологія.

Тема 1. Сучасні технології в КНР.

Тема 2 Розвиток інтернет-технологій.

Тема 3 Екологічне положення.

3. Система державного управління КНР.

Тема 1. Конституція КНР

Тема 2. Функції міністерств

Тема 3. Законодавча влада

Економічний блок

1. Економіка

Тема 1. Зустріч китайських делегацій. Переговори

Тема 2 Офіційні прийоми

Тема 3 Укладання угод

Тема 4 Участь у комерційних виставках

Тема 5 Працевлаштування

2. Економіка КНР.

Тема 1. Торгові знаки.

Тема 2 Страхування.

Тема 3 Експертиза товарів

Рекомендована література з порівняльної лексикології

Базова

- 1.Прядохин М.Г. Китайские недоговорки-иносказания. М., 1977
2. Спешнев Н.А. Введение в китайский язык. СПб., 200
- 3.Спешнев Н.А. Фонетика китайского языка. Л., 1980
- 4.Суханов В.Ф. Упрощенные начертания и разнописи китайских иероглифов,М., 1980
- 5.Хуа Ли. Китайская красота и русское прекрасное. Китайская красота и русское прекрасное \ Хуа Ли \ Русская речь. - 2006, № 4. - С.74-80
- 6.У Кэли. Новое в составлении двуязычных словарей. Сборник "Новое в зарубежной лингвистике. Выпуск XXII. Языкознание в Китае", "Прогресс", Москва, 1989 г., стр. 180-190.
- 7.Хаматова А.А. Словообразование современного китайского языка. Министерство образования Российской Федерации. Дальневосточный Государственный университет. Восточный институт. "Муравей", Москва, 2003, - 222с.
- 8.Чжао Юаньжэнь. Сборник научных статей по лингвистике. "Шанву", 2002 г.,- 923стр.

Допоміжна

1. Derfer. Education's Myths and Metaphors: Implications of Process Education for Educational Reform. In Whitehead and China: Relevance and Relationship / Derfer, George // [Ed. Wenyu Xie, Zhihe Wang, and George E. Derfer]. — Frankfurt, Germany : Ontos Verlag, 2005. — P. 77—100.
2. Ding. Process Thinking : A New Approach to University Teaching Reform / Ding, Bu-zhou // International Conference On "Process Thinking and Higher Education Reform, 2005. — P. 407—411.
3. Chinas youth and the present struggle. — China—Hankow, 1938. — P. 3—21.
4. China's new development strategy / Ed. by Gray Jack and White Gordon. — London; New York : Academic Press, 2008. — 342p. – p.207-212.
5. Chinese Philosophy and Process Thought // Journal of Chinese Philosophy 32. 2. — June, 2005. — P. 163—170.
6. Chunjie X. Satellite Television Education in China [Електронний ресурс] : A Project of Teacher Training through Distance Education / Chunjie X., Yuxia Z. // Media and Technology for Human Resource Development. — Режим доступу : <http://www.websoft.ru/db/wb/C0E2F/doc.htm>.

Інформаційні ресурси

1. 施良方、崔允郭。教学理论：□□教学的原理、策略与研究 - □□□范大学出版社 - 1999 - № 8 - 118pp - p.71.
2. 李定开、□佛佑。中国教育史 - 四川 - 1990 - 97p.
3. 在中国□□儿童 //保育院里成□ // [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://www.scol.cn/thread-854922-1-1.html>;
4. 施良方、崔允郭。教学理论：□□教学的原理、策略与研究 - □□□范大学出版社 - 1999 - № 8 - 118pp - p.71.
5. 20世□中国少数民族与教育 - 北京 - 2002 - 37p. - p.23
6. □小平。文□ - 北京 - 1987. - 207pp. - p.197
7. 王熨。中西文化□俗的禁忌比□。//中国高教□丛。— 2002 — № 24 — p. 4—7.
8. 火□子。我□如何做父母。 - 鞍山 2002. — 215 p.
9. 王□□。我□是□□教孩子的? - 北京 2002. — 400 p.
10. 夏越2000中国民族教育 — P//中国教育□
11. 中国教育百年大事。 //中国教育和科研□算□
12. 阎南桥(编著)。—中国文化概观
13. 癸公上海述1999年共和国简史
14. 张传北京秦问题研究442 p.
15. 史书宗上海洪2001. — 558p. 长江文明
16. 张北京, 选96佛经205 p. 百篇

Рекомендована література з порівняльної граматики Базова

1. Готлиб О.М. Практическая грамматика современного китайского языка. М., 2002.
2. «Гоюй хуйхуа» (Китайский язык в диалогах), Тайбэй, 1989.
3. Кочергин И.В., Хуан Лилян. Сборник тренировочных упражнений, контрольных заданий и тестов по базовому курсу китайского языка. М., 2005.
4. Курдюмов В.А. Курс китайского языка. Теоретическая грамматика. М., 2005.
5. Новый практический курс китайского языка: Учебник. Ч. 1-4. Пекин, 2008.
6. Новый практический курс китайского языка: Сборник упражнений. Ч. 1-4. Пекин, 2008.
7. Практический курс китайского языка. Т. 1-3. М., 2005.

Допоміжна

1. Ван Ляо-и. Основы китайской грамматики. М., 1954 .
2. Воропаев Н.Н. 82 научно-популярных текста-миниатюры на занятиях по китайскому языку. Томск, 2003.
3. Ма Тяньюй. Учебник практической фонетики китайского языка, Томск, 2003.
4. Практический китайский язык. Т. 1-2. Тайбэй, 1994-1995.
5. Практический курс китайского языка. Т. 1-2. М., 2001.
6. Прядохин М.Г. Китайские недоговорки-иносказания. М., 1977.

7. Спешнев Н.А. Введение в китайский язык. СПб., 2003.
8. Спешнев Н.А. Фонетика китайского языка. Л., 1980.
9. Суханов В.Ф. Упрощенные начертания и разнописи китайских иероглифов. М., 1980.
10. Ю.Цзичу ханьюй кэбэнь (Основы китайского языка). Ч. 1-4. Бэйцзин, 1988.
11. П.Шиюн гоюй хуйхуа (Практический китайский язык в диалогах). Тайбэй, 1988.
12. Баранова З.И., Гладков В.Е., Жаворонков В.А., Мудров Б.Г. Китайско-русский словарь. М., 1988.
13. Баранова З.И., Котов А.В. Русско-китайский словарь. М., 1990.
14. Большой китайско-русский словарь. Т. 1-4 / Под ред. И.М. Ошанина. М., 1983.
15. Большой китайско-русский словарь. Ч. 1-2. Чанчунь, 1992.
16. Котов А.В. Китайско-русский словарь-минимум. М., 1990.
17. Прядохин М.Г., Прядохина Л.И. Краткий словарь трудностей китайского языка. М., 2000.
18. Шукин А.А. Справочник по новокитайскому сленгу. М., 2003.
19. The Oxford Chinese Minidictionary. N.-Y., 2001.
20. Синьбянь синьхуа цзыдянь. A new Chinese dictionary. Хайнань, 1995.
21. Цзинсюань э-хань хань-э цыдянь. Бэйцзин, 1988.

Інформаційні ресурси

1. studychinese.ru
2. in-yaz-book.ru
3. kit/kit-gram.html
4. reachgoal.ru

Рекомендована література з курсу практики перекладу

Базова

1. Дашевская Г.Я., Кондрашевский А.Ф. Китайский язык для делового общения. – М.: ИД «Муравей», 2000. – 352 с.
2. Корец Г.Б. Китайский язык. Деловая переписка. – М.: Живой язык, 2010. – 224 с.
3. 读报纸, 学中文——中级汉语报刊阅读 (上册) 吴成年编著。 — 北京: 北京大学出版社 2004。11
4. 读报纸, 学中文——中级汉语报刊阅读 (下册) 吴成年编著。 — 北京: 北京大学出版社 2004。11
5. Войцехович И.В., Кондрашевский А.Ф. Китайский язык. Общественно-политический перевод. Начальный курс. – М.: Муравей, 2002. – 528 с.

Допоміжна

1. Китайско-русский словарь терминов и выражений, встречающихся в периодике. – Пекин: Издательство литературы на иностранных языках, 2003. – 518 с.
2. 新阶梯 --中级汉语教程 (上册) / 欧慧英。 -北京: 北京大学出版社 2007。
3. 新阶梯 --中级汉语教程 (下册) / 欧慧英。 -北京: 北京大学出版社 2007。

Інформаційні ресурси

1. <http://bkrs.info/>
2. <http://paper.people.com.cn/rmrb/html/>
3. <http://baike.baidu.com/>